

RDA, osio 1:
Manifestaatioiden ja kappaleiden
attribuuttien merkitseminen
(luvut 1-4)

RDA-koulutus syksy 2015

Kiti Vilkki-Eriksson

Kansalliskirjasto

Esityksen sisältö

Luku 1: Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset suositukset

Luku 2: Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi

Luku 3: Tallenteen kuvailu

Luku 4: Aineiston hankintaan ja saatavuuteen liittyvät tiedot

* = suomalaisten kirjastojen linjaus

Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (RDA luku 1)

- 1.1.1 Keskeisten termien määritelmät
 - **Aineisto** = viitataan luvuissa 2-4 manifestaatioon ja kappaleeseen
 - **Julkaisutapa** = ilmaisee, kuinka monessa osassa aineisto ilmestyy, millä tavalla sitä päivitetään ja onko se tarkoitettu päättyväksi vai jatkuvaksi
 - Yhtenä yksikkönä, moniosaisena monografiana, sarja-aineistona tai päivittyvänä aineistona

Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (2)

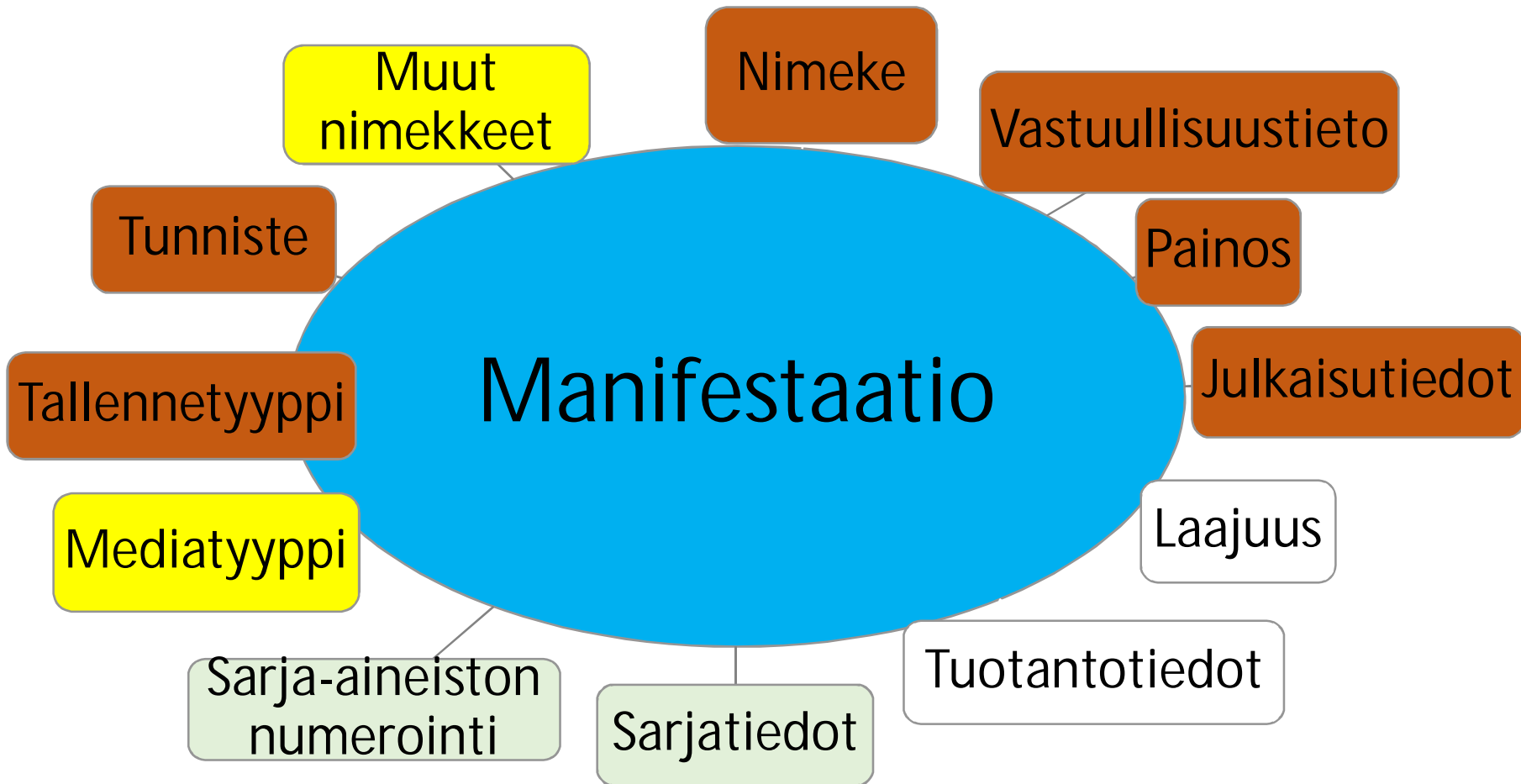
- Kuvailutapa
 - **Kokonaisuuden kuvailu** = esim. aineistokokonaisuus tai kooste (kirja, moniviestin)
 - **Analyyttinen kuvailu** = aineiston yksittäisen osan kuvailu (esim. karttasarjan yksittäisen kartan kuvailu)
 - **Hierarkkinen kuvailu** = kahdesta tai useammasta osasta koostuvan aineiston kuvailu sekä kokonaisuuden että osan tasolla

Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (3)

- teos, ekspressio, manifestaatio ja kappale – abstraktista konkreettiseen
 - **Teos** = muodostaa itsenäisen tiedollisen ja/tai taiteellisen sisällön (esim. [teksti](#))
 - **Ekspressio** = teoksen ilmenemis- tai esitysmuoto (esim. [teksti käännettynä suomeksi](#))
 - **Manifestaatio** = ekspression ilmiasu (esim. kirja, e-kirja)
 - **Kappale** = manifestaation yksittäinen toteutuma (esim. [yksittäinen nide](#))

Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (4)

- 1.2 Funktionaaliset tavoitteet ja periaatteet
 - löytäminen, tunnistaminen, valitseminen ja käyttöön saaminen
- 1.3 Ydinelementit

oranssi = ydinelementti

keltainen = linjattu ydinelementiksi

valkoinen = ehdollinen ydinelementti

Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (5)

- 1.4 Kieli- ja kirjoitusjärjestelmä*
 - tiedonlähteen kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä: nimeke-, vastuullisuus-, painos-, sarja-aineiston numerointi-, tuotanto-, julkaisu-, jakelu- ja valmistustiedot, sarjatiedot
 - Linjaus: Jos edellä mainittuja ei voi merkitä tiedonlähteen kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä, käytetään translitterointia.
- muut elementit kuvailevan yhteisön käyttämällä kielellä – paitsi huomautuksien nimet, nimekkeet ja sitaatit tiedonlähteen mukaan.

Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (6)

- 1.6 Uuden kuvailun vaativat muutokset
 - moniosaiset monografiat, sarja-aineisto, päivittyvät aineistot
- 1.7 Kirjoitusasu* (linjaukset + liitteet A, B, C, F, G, H)
 - isot kirjaimet, välimerkitys, diakriitit, symbolit, lyhenteet, toistettavaksi tarkoitettut kirjaimet ja sanat, lyhenteet, epätarkkuudet
 - virhe nimekkeessä jäljennetään sellaisenaan, oikeasta varianttinameke
 - välimerkityksen voi lisätä tarvittaessa selkeyden vuoksi
 - lyhenteistä lista (esim. s, min, eKr., jne.)

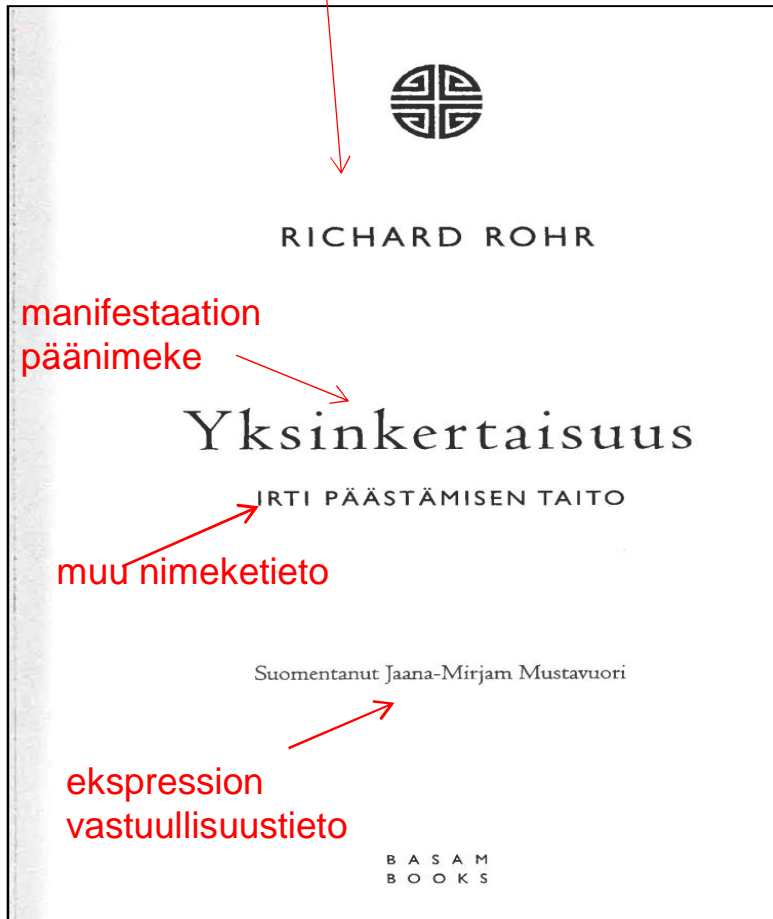
Manifestaatioiden ja kappaleiden attribuuttien merkitsemisen yleiset ohjeet (7)

- 1.8 Numeroin tai sanoin ilmaistut luvut*
 - numeroiden muoto, sanoin ilmaistut numerot, jaksoa ilmaisevat luvut, järjestysluvut
- 1.9 Aikamääreet
[2003], [1969?], [1846 ja 1853 välillä] ...
- 1.10 Huomautukset*
 - isot kirjaimet, sitaatit, viittaukset, huomautuksen soveltuvuus
- 1.11 Näköispainokset ja jäljennökset

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (RDA luku 2)

- esimerkkejä bibliografisiksi tietueiksi MARC 21 -
formaatissa

ekspression vastuullisuustieto (kirjoittaja)

Englanninkielinen alkuteos
Simplicity: The Freedom of Letting Go
by Richard Rohr ← ekspressio

Originally published under the title *Von der Freiheit loszulassen*
– *Letting Go*, translated and introduced by Andreas Elbert
© Claudius Verlag Munich 1990

Copyright © by Richard Rohr

← teos

English translation copyright © 1991
by The Crossroad Publishing Company

Revised English-Language edition copyright © 2003
by The Crossroad Publishing Company

Published by arrangement with The Crossroad Publishing Company.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any forms or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the written permission of The Crossroad Publishing Company.

ISBN 978-952-260-285-5
© Basam Books 2014

← Tunnus, kustantaja,
copyright-vuosi,
kirjapaino

Kansi Taivo Org, Kypress OÜ
Taitto Keski-Suomen Sivu Oy
Paino Tallinna Raamatutrükikoja OÜ

Basam Books Oy
PL 42, 00561 Helsinki
www.basambooks.fi

RDA-elementti		Tallennettavat tiedot
2.3.2	Päänimeke	Yksinkertaisuus
6.2.2	Teoksen ensisijainen nimeke	Von der Freiheit loszulassen
26.1	Ekspressio-suhde	Simplicity : The freedom of letting go
2.3.4	Muu nimeketieto	Irti päästämisen taito
2.4.2	Päänimekkeeseen liittyvä vastuullisuustieto	Richard Rohr, Jaana-Mirjam Mustavuori (20.2 Ekspression liittyvä henkilö)
2.8.2	Kustannuspaikka	Helsinki
2.8.4	Kustantajan nimi	Basam Books
2.8.6	Julkaisuaika	[2014]
2.12.2	Sarjan päänimeke	Viisas elämä
2.13	Julkaisutapa	yhtenä yksikkönä ilmestyvä aineisto
2.15	Manifestaation tunniste	ISBN 978-952-260-285-5
2.15.1.7	Lisäys	sidottu
3.2	Mediatyyppi	Käytettävissä ilman laitetta
3.3	Tallennetyyppi	nide
3.4	Laajuus	239 sivua
3.5	Koko	21 cm
6.9	Sisältötyyppi	Teksti
6.11/7.12	Ekspression kieli	suomi
26.1	Ekspressioiden väliset suhteet	Käännetty saksankielisestä alkuteoksen englanninkielisestä versiosta: Simplicity : the
17.8	Manifestaatioon sisältyvä teos	Rohr, Richard. Von der Freiheit loszulassen
19.2	Tekijä	Rohr, Richard (suhteen määrite 18.5)

Tiedot MARC21-formaatissa

kenttäkoodi	MARC -kenttä	kenttien sisältö
020	ISBN-tunnus ja tarkentava tieto	\$a 978-952-260-285-5 \$q sidottu
040	Luetteloiva organisaatio - kuvailukäytäntö	\$a FI-NL \$b fin \$e rda
041 1	Kielikoodi	\$a fin \$k eng \$h ger
042	Autentikointikoodi	\$a finb
100 1	Pääkirjaus – henkilönimi	\$a Rohr, Richard, \$e kirjoittaja.
240	Yhtenäistetty nimeke	\$a Von der Freiheit loszulassen, \$l suomi
245 10	Nimeke- ja vastuullisuusmerkintä	\$a Yksinkertaisuus : \$b irti päästämisen taito/ \$c Richard Rohr ; suomentanut Jaana-Mirjam Mustavuori.
264 1	Huomautus kustannustiedoista	\$a Helsinki : \$b Basam Books, \$c [2014]
264 4	Copyright-vuosi	\$c ©2014
264 3	Huomautus valmistustiedoista	\$a [Tallinna] : \$b Tallinna Raamatutrukikoda.
300	Ulkoasutiedot	\$a 239 sivua ; \$c 21 cm .
336	Sisältötyyppi	\$a Teksti \$b txt \$2 rdacontent
337	Mediatyyppi	\$a käytettävissä ilman laitetta \$b c \$2 rdamedia
338	Tallennetyyppi	\$a nide \$b nc \$2 rdacarrier
490 0	Sarjamerkintö ei lisäkirjausmuodossa	\$a Viisas elämä
500	Huomautus	\$a Käännetty saksankielisen alkuteoksen englanninkielisestä versiosta: Simplicity : the freedom of letting go.
700 1	Lisäkirjaus, henkilönnimi	\$a Mustavuori, Jaana-Mirjam, \$e käänttäjä.

RDA-bibliografinen tietue MARC 21 -formaatissa

020__ |a 978-xxx-xx-xxxx-x |q **sidottu**

040__ |a FI-NL |b **fin** |e **rda**

0410__ |a **fin**

042__ |a **finb**

080__ |a 894.541 |x -3 |x (024.7)

1001__ |a **Veirto, Kalle,** |e kirjoittaja.

24510 |a Kolmannen asteen yhteys / |c Kalle **Veirto.**

250__ |a 2. **painos.***

264_1 |a **Hämeenlinna :** |b **Karisto,** |c **2014.**

264_3 |a **Latvia :** |b **Dukatava**

264_4 |c **©2014**

300__ |a 144 **sivua** ; |c 22 cm.

336__ |a **Teksti** |b **txt** |2 **rdacontent**

337__ |a **käytettävissä ilman laitetta** |b **n** |2 **rdamedia**

338__ |a **nide** |b **nc** |2 **rdacarrier**

4900__ |a **FC Viirupaidat ;** |v 2

* merkitään niin kuin julkaisussa on kirjoitettu

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (2)

Suosituksia ja ohjeita manifestaation ja kappaleen tunnistamista varten

- 2.1 Aineiston tunnistamisen perusta*
 - Linjaus: Julkaisutavan perusteella (yhtenä yksikkönä, moniosaisena monografiana, sarja-aineistona, päivittyvänä)

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (3)

➤ 2.2 Tiedonlähteet

- koko aineisto, mutta tärkeysjärjestys, joka vaihtelee aineistoittain (sivuja, lehtiä sisältävät, liikkuva kuva, muut)
- kuvailutavan mukaisesti (kokonaisuuden kuvailu, analyyttinen kuvailu tai hierarkkinen kuvailu) ja
- julkaisutavan mukaisesti (yhtenä yksikkönä, moniosaisena ...)
- kunkin elementin (nimeke, vastuullisuus jne.) kohdalla ohjeet tiedonlähteistä

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (4)

- 2.2.2 Ensisijainen tiedonlähde*
 - Linjaus: Ensisijaisen tiedonlähteen valinnan poikkeukset sarja-aineistossa
 - Linjaus: ennakkotietoja ei käytetä kuvailun tiedonlähteenä
 - Yhtenä yksikkönä ilmestystä: ensisijaisena nimiösivu, nimiölehti, nimiökortti
 - jos se puuttuu järjestyksessä: kansi, nimiöalue, toimitustietolaatikko, kolofoni, jokin muu lähde, jossa nimeke esiintyy
 - Moniosaisena ilmestystä: joko varhaisin, aineiston kokonaisuus tai pääosa (2.1.2.3)
 - Päivittyvät aineistot: aineiston sen hetkisen version identifioiva tiedonlähde tai kollektiivinen tiedonlähde (2.1.2.4)

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (5)

- 2.2.2 Ensisijainen tiedonlähde*
 - erityisiä ohjeita liikkuvalla kuvalla, verkkoaineistolle, käsin kosketeltavalle aineistolle jne.
 - Linjaus liikkuvalla kuvalla: Sovelletaan vaihtoehtoa, jossa sallitaan ensisijaiseksi tiedonlähteeksi aineistoon painettu tai pysyvästi kiinnitetty etiketti – mutta ei koteloa eikä tekstiliitteitä.

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (6)

➤ 2.2.4 Muut tiedonlähteet*

- Aineistosta jäljennetään suoraan seuraaviin elementteihin kuuluvat tiedot: nimeke, vastuullisuus, painos, sarja-aineistojen numerointi, tuotanto- julkaisu-, jakelu- ja valmistajatiedot, sarjatiedot).
- Jos ao. tieto ei esiinny aineistossa, otetaan tieto ulkopuolisista tiedonlähteistä ja merkitään huomautuksiin tai hakasiin.
264 _1 \$a Helsinki : \$b Basam Books, \$c [2014]
264 _3 \$e ([Tallinna] : \$f Tallinna Raamatutrükikoda)
- **Poikkeus:** valokuva, esine tms., joka luonteensa vuoksi ei sisällä identifioivaa tietoa, vapaa tiedonlähteen valinta ilman hakasia

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (7)

➤ 2.3 Nimeke

- päänimeke on **YDINELEMENTTI**
- merkitään siinä muodossa, missä se esiintyy tiedonlähteessä
- esittelysanoja ei merkitä (2.3.1.6) esim. **Disney presents**
- aineiston kirjoitetun, puhutun tai laulettun pääsisällön kielellä ja/tai kirjoitusjärjestelmällä (translitterointi joissain tapauksissa)

Esim. **245 10 ꜜa Pimean reuna / ꜜc Jukka Niskanen.**

246 1_ ꜜi Korjattu nimeke: ꜜa Pimeän reuna

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (8)

- 2.3.2.5 Useita eri nimekkeitä*
 - Linjaus: Päänimekkeen valintajärjestys:
Jos samalla kielellä useita, järjestys: 1. ensimmäinen nimeke ensisijaisessa tiedonlähteessä, 2. typografia/layout
 - **Poikkeuksena** sarja-aineistot ja päivittyvät aineistot, esim. avattu nimeke vs. lyhenne

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (9)

- 2.3.2.6 Kokoava nimeke ja yksittäisten sisältöjen nimekkeet*
 - kokonaisuuden kuvailu (kokoava nimeke)
 - analyyttinen kuvailu (yksittäisen aineiston osan kuvailu, kokoava nimeke sarjaksi)
- 2.3.2.8 Muut päänimekkeen osaksi merkittävät elementit
 - soveltuvien osien, esim. sävellystyyppi, esityskokoonpano, sävellyslaji, mittakaava jne.
- 2.3.2.9 Aineisto ilman kokoavaa nimekettä*
 - osien nimekkeet, aineiston ulkopuolelta otettu nimeke, keksitty nimeke (eri aineistotyypeille)

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (10)

- 2.3.2.12 Päänimekkeen muutosten merkitseminen
 - moniosaiset monografiat, sarja-aineistot, päivittyvät aineistot
- 2.3.3 Rinnakkainen päänimeke*
 - Linjaus: On YDINELEMENTTI
- 2.3.4 Muu nimeketieto*
 - Linjaus: On YDINELEMENTTI
 - Muuhun nimeketietoon ei lasketa päänimekkeen variaatioita, kuten selkänimekkeitä, suojuksessa olevia nimekkeitä tms.

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (11)

➤ 2.3.6 Varianttinameke

- voi esiintyä julkaisussa itsessään tai hakuteoksissa
- voi olla korjattu muoto aineistossa olevasta virheellisestä nimekkeestä [246 1_ ‡i Korjattu nimeke: ‡a Pimeän reuna](#)
- voi olla nimekkeen osa [246 30 ‡a Virtaa superfoodeista](#) (päänimeke: Välipalat)
- voi olla päänimekkeen, muun nimeketiedon tai rinnakkaisen muun nimeketiedon variaatio, joka esiintyy jossain päivittyvän aineiston aiemmassa versiossa tai jossain moniosaisen monografian tai sarja-aineiston myöhemmässä osassa

[246 1_ Kuusikymmentäkuusi astetta pohjoista leveyttä](#) (päänimeke: 66° pohjoista leveyttä)

- tiedonlähde: mikä tahansa lähde

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (12)

- 2.3.7 Aiempi päänimeke* ja 2.3.8 Myöhempi päänimeke*
 - Linjaus: on YDINELEMENTTI, paitsi jos muutoksia on useita, jolloin tehdään huomautus.
 - päivittyvät aineistot (aiempi päänimeke), moniosaiset monografiat ja sarja-aineisto (myöhempi päänimeke)
- 2.3.9 Avainnimeke* ja 2.3.10 Lyhennetty avainnimeke*
 - Linjaus: on YDINELEMENTTI kansallisbibliografisessa kuvailussa, liittyy ISSN-toimintaan.

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (13)

- 2.4. Vastuullisuustiedot*
 - Linjaus: voidaan jättää pois ammatti- ja arvonimet sekä työpaikat yms.
 - Voi lisätä funktioita, hakasiin jos on otettu aineiston ulkopuolelta.
 - Päänimekkeeseen liittyvä vastuullisuustieto on **YDINELEMENTTI**
 - Linjaus: Kaikki vastuullisuustiedot merkitään, jos ne ovat tarpeen julkaisun tunnistamiseksi tai niitä pidetään muuten tärkeinä kuvailtavan aineiston kannalta. (2.4.2) **

** Kansainvälisesti useita linjauksia tähän liittyen, esim. ”yleensä kaikki” tai ”ei liian raskasta” kuvailua. Toisissa aineistoryhmissä tärkeämpää kuin toisissa (monografiat, sarjajulkaisut, harvinaiset kirjat jne.) Esim. ”Kaikki aineiston intellektuaaliseen ja/tai taiteelliseen tekijyyteen liittyvät merkitään.

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (14)

- 2.4. Vastuullisuustiedot*
 - merkitään tiedonlähteessä esiintyvässä muodossa
Esim. *by Walter de la Mare* kirjoittanut Reijo Mäki
 - Tiedonlähteiden järjestys:
 - a) päänimekkeen tiedonlähde
 - b) muu aineistossa oleva tiedonlähde
 - c) muu lähde (hakasiin, jos ei merkitä huomauksiin)

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (15)

- 2.4.1.5 Useita nimiä sisältävä vastuullisuustieto*
 - Linjaus: Ei jätetä pois, vaikka olisi useampia samassa roolissa
 - Vrt. päälinjaus: kaikki merkitään, jos ne ovat tarpeen julkaisun tunnistamiseksi tai niitä pidetään muuten tärkeinä kuvailtavan aineiston kannalta. (2.4.2) → esim. toimittajista voi merkitä vain ensimmäisen
 - tiedonlähteen järjestys tai typografia/layout, jos ei riittävästi määritelty – mielekkäin järjestys
 - jos rooli ei ole selvä, voi lisätä suhdetta ilmaisevan sanan tai fraasin - jos otettu ulkopuolelta, hakasiin.

Esim. [kuvat:] Julia Seal [suomennos:] Kirsi Sinko

- päänimekkeen kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (16)

➤ 2.5 Painostiedot*

➤ Painostieto ja tieto nimetystä uudistetusta painoksesta ovat **YDINELEMENTTEJÄ**

➤ Tiedonlähteet:

- a) sama kuin päänimeke
- b) muu aineistossa oleva tiedonlähde
- c) muu lähde

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (17)

➤ 2.5 Painostiedot*

- Merkitään tiedonlähteessä esiintyvässä muodossa, päänimekkeen kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä.

Esim. 1. p., 1. painos, Neue Aufl., 1st standard ed., 3e [édition]

- Voidaan lisätä jos tiedetään ja jos sisältää huomattavan osan uutta/muutettua materiaalia, vaikka ei olisikaan merkitty aineistoon.

Esim. [2. uudistettu painos], [Hand-coloured and corrected edition]

➤ 2.6 Sarja-aineistojen numerointi*

- YDINELEMENTTI

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (18)

➤ 2.7 Tuotantotiedot*

- Linjaukset 2.7-2.10 muutoksiin ao. tiedoissa, ”Muutokset merkitään jos pidetään tärkeänä tunnistamisen kannalta, mutta jos muutoksia on ollut useita, tehdään yleinen huomautus.”
- Tuotantoaika **YDINELEMENTTI** julkaisemattoman aineiston kuvailussa (esim. käsikirjoitus, maalaus, paikallinen tallennus).
- Merkitään tiedonlähteessä esiintyvässä muodossa, päänimekkeen kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä (kuten kaikki 2.7 - 2.11 –kohtien tiedot). Ei enää lyhenteitä [s. n.], [s. l.], [s. a.] vaan avattuina: esim. [tuotantopaikka tuntematon]

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (19)

- 2.8 Julkaisutiedot*
 - Kustannuspaikka, kustantajan nimi ja julkaisuaika ovat **YDINELEMENTTEJÄ** julkaistun aineiston kuvailussa.
- 2.9 Jakelutiedot*
 - jakelupaikka, jakajan nimi ja jakeluaika
- 2.10 Valmistustiedot*
 - valmistuspaikka, valmistaja, valmistusaika
 - Valmistustietoihin sisältyvät tiedot julkaistun aineiston painamisesta, monistamisesta, kirjasinten valamisesta jne.

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (20)

- 2.11 Copyright-vuosi*
 - liittyy copyright-suojaukseen ©2015
 - sisältää myös P-ajat
 - merkitään viimeisin copyright-vuosi
 - Linjaus: Copyright-vuosi merkitään jos copyright-vuosi poikkeaa julkaisuajasta.
 - Linjaus: Järjestys:
 - 1) ensimmäisenä tiedonlähteessä esiintyvä tieto
 - 2) tiedonlähteen layoutissa ja typografiassa korostetuin tieto

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (21)

➤ 2.12 Sarjatiedot*

- Sarjatieto identifioi sarjan, johon aineisto kuuluu sekä aineiston numeroinnin sarjassa.
- Sarjan päänimeke ja numerointi sekä alasarjan päänimeke ja numerointi ovat **YDINELEMENTTEJÄ**
- Linjaus: Sarjan ja alasarjan ISSN-tunnus on **YDINELEMENTTI**
- Linjaus: Tiedonlähteenä se, jossa molemmat nimekkeet esiintyvät
- aineiston kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (22)

➤ 2.14 Ilmestymistiheys

- Ilmestymis- tai päivittymistiheys ilmaisee, minkälaisin välein sarja-aineiston numerot tai osat tai päivittyvän aineiston päivitykset ilmestyvät.
- tiedonlähteenä mikä tahansa lähde
- sopiva termi Metatietosanastosta: Esim. **Kerran viikossa, Kerran kuukaudessa, Kolme kertaa vuodessa, Epäsäännöllinen**
- muutoksesta huomautus: Esim. **Kaksi kertaa kuukaudessa, Päivitystiheys vaihtelee,**

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (23)

➤ 2.15 Manifestaation tunniste*

➤ YDINELEMENTTI

- Jos useampia tunnisteita, valitaan kansainvälisesti hyväksytty tunniste. Muut tunnisteet ovat valinnaisia.
- Tunniste merkitään esitystavan mukaisesti. Esim. ISBN 978-951-0-40878-0 ISSN 0046-225X
- mikä tahansa tiedonlähde
- Merkitään sekä aineiston osan, että kokonaisuuden tunniste.
- Jos useampi samantyyppinen tunniste, lyhyt lisäys merkitään. Esim. ISBN 978-952-5901-93-1 (sidottu)

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (24)

➤ 2.15 Manifestaation tunniste* (jatkuu)

- Linjaus: Ensimmäiseksi merkitään kuvailtavan manifestaation tunnus, jonka jälkeen muut mahdolliset tunnisteet siinä järjestyksessä, jossa ne esiintyvät aineistossa.

Esim. 020 †a 978-952-222-474-3 †q sidottu

020 †a 978-951-746-905-0 †q koko teos

- (Kongressin kirjaston tapa: Jos aineistossa ISBN, joka ei edusta kuvailtavaa manifestaatiota, tunnus merkitään virheelliseksi 020 z-kenttään ([Poiminnassa huomioitava!](#)))

Esim. 020 †z 978-952-492-621-8 †q verkkojulkaisu**

** Suomessa merkittään ao. tunnus MARC 21 -tietueen 776-kenttään

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (25)

- 2.17 Huomautus manifestaatiosta*
- Linjaukset liittyvät vaihtoehtojen soveltamiseen: esim. ”Jos muutoksia on ollut useita, tehdään yleinen huomautus.
- manifestaation attribuutteihin liittyvä lisätieto – nimekkeeseen, vastuullisuuteen, painokseen, sarja-aineiston numerointiin jne.
- mikä tahansa tiedonlähde
- yleensä kuvailevan yhteisön käyttämällä kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä – poikkeus: nimi, nimeke, sitaatit tiedonlähteen kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä

Manifestaatioiden ja kappaleiden identifiointi (26)

- 2.18 Kappaleen omistushistoria
 - merkinnät edellisistä omistajista tai säilyttäjäistä
- 2.19 Kappaleen hankintalähde
 - hankintaan liittyviä yksityiskohtia
- 2.20 Kappaleen tunniste
 - merkkijono, joka liittyy kappaleeseen ja erottaa sen toisesta kappaleesta
 - esitystavan mukainen merkintä
- 2.21 Huomautukset kappaleesta
 - kappaleen kuvailuelementteihin liittyvä lisätieto

Tallenteen kuvailu (RDA luku 3)

RDA-elementti		Tallennettavat tiedot
3.2	Mediatyyppi	käytettävissä ilman laitetta
3.3	Tallennetyyppi	nide
3.4	Laajuus	239 sivua
3.5	Koko	21 cm

kenttäkoodi	MARC -kenttä	kenttien sisältö
300	Ulkoasutiedot	\$a 239 sivua ; \$c 21 cm.
337	Mediatyyppi	\$a käytettävissä ilman laitetta \$b n \$2 rdamedia
338	Tallennetyyppi	\$a nide \$b nc \$2 rdacarrier

Tallenteen kuvailu (2)

- suosituksia ja ohjeita aineiston tallenteen kuvailuelementtien merkitsemistä varten
- aineiston valintaan liittyvä luku (kirja vai äänikirja)
- tietoja aineiston fyysisistä ominaisuuksista ja tallennusmuodosta
- mediatyyppi, tallennetyyppi, laajuus ja muita ominaisuuksia
- tiedonlähteenä aineisto itse tai liitteenä oleva materiaali tai kotelo

Tallenteen kuvailu (3)

➤ 3.2 Mediatyyppi*

- Linjaus: Mediatyyppi on YDINELEMENTTI.
- jaottelu, joka ilmaisee aineiston sisällön katsomiseen, toistamiseen, suorittamiseen ym. tarvittavan laitteen tyyppin
- vallitseva mediatyyppi, useita mediatyyppejä
- luettelo

Esim. audio, tietokonekäyttöinen (ISBD:ssä ”elektroninen”), mikromuoto, heijastava, käytettävissä ilman laitetta (ISBD:ssä ”ei välittävää laitetta”)

Tallenteen kuvailu (4)

➤ 3.3 Tallennetyyppi

➤ YDINELEMENTTI

- ilmaisee tallennusvälineen muotoa yhdessä tarvittavan laitetyyppin kanssa
- vallitseva tallennetyyppi, useita tallennetyyppejä, liitteenä oleva aineisto

Esim. *nide, dia, juliste, äänilevy, peli, tietolevy, verkkoaineisto*

- luettelo
- Jos mikään luettelossa ilmoitetuista termeistä ei sovellu, merkitään *muu*. Jos ei voida helposti todentaa, merkitään *määrittelemätön*.

Tallenteen kuvailu (5)

➤ 3.4 Laajuus*

- **YDINELEMENTTI** silloin kun aineisto on valmis tai jos aineiston koko laajuus tiedetään
- ilmoitetaan yksiköiden määrä ja yksikön tyyppi
- luettelo
- **Linjaus: Jos ei löydy sopivaa, käytä sopivaa termiä Metatietosanastosta, jos ei löydy sieltäkään, tee ehdotus.**

Esim. 352 sivua, 2 CD-äänilevyä, 100 diaa, 1 verkkoaineisto, 40 erilaista osaa, 3 mikrokorttia (1 partituuri (184 sivua)), 12 numeroimatonta sivua (HUOM! Ei hakasia!)

Tallenteen kuvailu (6)

➤ 3.5 Koko

- aineiston tallenteen tai tallenteiden ja/tai säilytyskotelon mitta: korkeus, leveys, syvyys, pituus ja halkaisija
- ilmoitetaan senttimetreinä, käyttäen lyhennettä cm, pyöristetään seuraavaan kokonaislukuun (esim. 17.2 cm → 18 cm)
- niteissä alle 10 cm korkeus merkitään millimetreinä esim. 74 mm
- myös muita mittoja (esim. kasetissa oleva filmi: 35 mm)

Tallenteen kuvailu (7)

➤ 3.6 Pohjamateriaali

- merkitään jos pidetään tärkeänä tunnistamisen tai valinnan kannalta Esim. kangas, lasi, nahka, kivi

➤ 3.7 Materiaali

- merkitään jos pidetään tärkeänä tunnistamisen tai valinnan kannalta Esim. akryyliväri, liitu, muste, vaha, öljyväri

➤ 3.8 Tukimateriaali

- merkitään jos pidetään tärkeänä tunnistamisen tai valinnan kannalta Esim. graniitti, kivi, puu

Tallenteen kuvailu (8)

➤ 3.9 Valmistusmenetelmä

- merkitään jos pidetään tärkeänä tunnistamisen tai valinnan kannalta Esim. **valopaino, kaiverrus, litografia**

➤ 3.10 Sukupolvi

- alkuperäisen tallenteen ja siihen perustuvan kopion välinen suhde (esim. **ensimmäisen sukupolven kameramaster**)

➤ 3.11 Layout

- aineistoon sisältyvän tekstin, kuvien, taktiilin musiikkinotaation jne. sommittelu (esim. **tahdit peräkkäin, harvennettu rivinväli**)

Tallenteen kuvailu (9)

- 3.12 Kirjan bibliografinen koko
 - miten painoarkki on taitettu arkkivihoksi (esim. 4:o)
- 3.13 Kirjasinkoko
 - Esim. isotekstinen, isopistekirjoitus
- 3.14 Polariteetti (positiivi/negatiivi)
 - suhde, joka kuvan väreillä ja valoisuudella on kuvan kohteen väreihin ja valoisuuteen Esim. positiivi, negatiivi, polariteettien yhdistelmä
- 3.15 Pienennyssuhde
 - mikrotallenteen kuvan suhde alkuperäiseen kuvaan Esim. normaali pienennys, voimakas pienennys

Tallenteen kuvailu (10)

- 3.16 Äänen ominaisuudet
 - aineiston sisältämän äänen koodaamiseen liittyviä teknisiä tietoja
 - äänen tallentamisen tapa, tallennusmedian tyyppi, toistonopeus, uran ominaisuudet jne.

- 3.17 Elokuvasfilmin projisointiominaisuudet
 - esitysformaatti, projisointinopeus, kuvasuhde, väriominaisuudet, ääniominaisuudet

- 3.18 Videon ominaisuudet
 - videoformaatti, lähetystandardi, resoluutio, kaistanleveys, kuvasuhde, väliominaisuudet, ääniominaisuudet, digitaalisesti koodatun videon lisäominaisuudet

Tallenteen kuvailu (11)

➤ 3.19 Digitaalisen tiedoston ominaisuus

- tekstin, kuvan, äänen, videon ja muun datan digitaalista koodausta koskevia teknisiä tietoja
- tiedostotyyppi, koodausmuoto, tiedoston koko, resoluutio, aluekoodi, koodattu bittinopeus, datan tyyppi jne.

➤ 3.20 Laitteisto- ja järjestelmävaatimukset

- laitteiston malli, käyttöjärjestelmä, muistikapasiteetti, ohjelmointikieli, muu tarvittava ohjelmisto jne.

Esim. **Järjestelmävaatimukset: Adobe Acrobat Reader**

Tallenteen kuvailu (12)

➤ 3.21 Huomautukset tallenteesta

- lisätietoa manifestaation tallenteen tai tallenteiden attribuuteista
- huomautukset manifestaation laajuudesta, koosta, muutoksista tallenteen ominaisuuksissa.

Esim. Sisältää Tampereen kartan, Lakannut ilmestymästä, Sisältää 4 stemmaa, Vastakkaisilla sivuilla eri sivunumerointi, Koko vaihtelee

Tallenteen kuvailu (13)

➤ 3.22 Kappalekohtainen tallenteen ominaisuus

- erityispiirre, joka koskee kuvailun kohteena olevan kappaleen tallennetta tai tallenteita. Ei koske muita ao. manifestaatioita edustavia kappaleita. Yleensä varastotietoihin.

Esim. Kirjaston kappaleesta puuttuu tekstinosia, Kirjaston kappaleessa tekijän signeeraus, Diat 7-9 puuttuvat kirjaston kokoelmista, Reunahuomautukset: Mikael Agricola, Koko kehykset mukaan lukien 40 x 35 cm.

Aineiston hankintaan ja saatavuuteen liittyvät tiedot* (RDA luku 4)

- käyttöön saamiseen liittyvä luku
- aineiston hankintaan tai saatavuuteen liittyvät tiedot, saatavuuden ehdot, yhteystiedot, saatavuuden rajoitukset, käyttöehdot, URL-osoite

Esim. Ilmainen yliopiston opiskelijoille, Vuokrattavissa, Vain tutkimuskäyttöön, <http://www.HaworthPress.com>, Elokuva sallittu vain opetuskäyttöön koulun tiloissa.

- Linjaus: Hintoja tai muita hankintatietoja ei yleensä merkitä.

Kiitos!

RDA-tiedotussivut:

<https://wiki.helsinki.fi/display/RDA/RDA-tiedotussivut>

kuvailusaannot-posti@helsinki.fi

kiti.vilkki-eriksson@helsinki.fi